บทบรรณาธิการ

คำถาม การรวมกลุ่มกันเพื่อจัดให้มีการเล่นการพนันในอาคารโดยการนำชื่อของบริษัทที่เป็นสำนักงานทนายความไปติดตั้งที่อาคารด้านหน้าเป็นการบังหน้า เพื่อให้เจ้าพนักงานตำรวจเกรงกลัวและไม่กล้าเข้าไปค้น เป็นความผิดฐานเป็นอั้งยี่หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๒๗๙/๒๕๕๔ จำเลยกับพวกมิได้มีเจตนาที่จะประกอบกิจการบริษัท อ. ในอาคารที่เกิดเหตุอย่างแท้จริง การนำชื่อของบริษัทที่เป็นสำนักงานทนายความไปติดตั้งไว้ที่อาคารด้านหน้าโดยต่อมามีการเช่าอาคารส่วนกลางและด้านหลังเพื่อการเล่นพนันไพ่บาการา จึงมีเหตุผลที่เชื่อได้ว่าเป็นเพียงการบังหน้าเพื่อให้เจ้าพนักงานตำรวจเกรงกลัวและไม่กล้าเข้าไปค้น พฤติการณ์ในการกระทำของจำเลยกับพวกจึง**เป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อจัดให้มีการเล่นการพนันไพ่บาการ่าในอาคารที่เกิดเหตุ** โดยนำชื่อบริษัทซึ่งเป็นสำนักงานทนายความและชมรมมาบังหน้าเพื่อจัดให้มีการเล่นการพนันมาแต่ต้น ย่อมเรียกได้ว่าจำเลยกับพวกเป็นสมาชิกของคณะบุคคลซึ่งปกปิดวิธีดำเนินการและมีความมุ่งหมายเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการกระทำความผิดฐานเป็นอั้งยี่ (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๙)

คำถาม ปลอมใบรับรองเงินฝากของธนาคาร โดยที่ธนาคารไม่เคยออกใบรับรองเงินฝากจึงไม่มีเอกสารที่แท้จริง จะมีความผิดฐานปลอมเอกสารตาม ป.อ. มาตรา ๒๖๕ หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๒๒/๒๕๕๔ จำเลยที่ ๑ ฎีกาว่า โจทก์ร่วมไม่เคยออกใบรับรองเงินฝากตามเอกสารหมาย จ.๔ จึงไม่มีเอกสารที่แท้จริง เอกสารหมาย จ.๔ ไม่ใช่เอกสารสิทธิปลอมนั้น เห็นว่า **ความผิดฐานปลอมเอกสารไม่จำต้องมีเอกสารที่แท้จริงอยู่ก่อน** เมื่อจำเลยที่ ๒ ทำปลอมใบรับรองเงินฝากเอกสารหมาย จ.๔ ขึ้นทั้งฉบับเพื่อให้ผู้อื่นหลงเชื่อว่าเป็นเอกสารที่แท้จริงโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่โจทก์ร่วม ผู้อื่นหรือประชาชนแล้ว ใบรับรองเงินฝากเอกสารหมาย จ.๔ จึงเป็นเอกสารสิทธิปลอม

คำถาม ผู้ครอบครองที่ดินแทนบุคคลอื่น หากที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินกรรมสิทธิ์รวม การบอกกล่าวเปลี่ยนลักษณะแห่งการยึดถือแก่ผู้เป็นเจ้าของรวมในที่ดิน จะต้องบอกกล่าวแก่ผู้เป็นเจ้าของรวมทุกคนหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๘๖๙/๒๕๕๔ ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยมีตามที่โจทก์ฎีกาเพียงประเด็นเดียวว่า จำเลยบอกกล่าวเปลี่ยนการยึดถือแก่โจทก์ผู้เป็นเจ้าของรวม โดยไม่ได้บอกกล่าวแก่นาย บ. ด้วย ถือเป็นการบอกกล่าวที่ชอบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๘๑ แล้ว

หรือไม่ เห็นว่า โจทก์กับนาย บ. เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินพิพาท โจทก์และ นาย บ. คนใดคนหนึ่งย่อมมีสิทธิจัดการดูแลที่ดินพิพาททั้งหมด ดังนี้ การที่จำเลยบอกกล่าวแสดงเจตนาเปลี่ยนการยึดถือที่ดินพิพาทไปยังโจทก์ ก็ย่อมมีผลเป็นการบอกกล่าวที่สมบูรณ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตร ๑๓๘๑ แล้ว โดย**ไม่จำต้องบอกกล่าวไปยังเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมให้ครบทุกคน** ฎีกาโจทก์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น"

คำถาม ผู้ร่วมกระทำความผิดขับรถยนต์พาพวกมายังบ้านผู้เสียหาย แต่ไม่ได้อยู่ในที่เกิดเหตุและไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพูดคุยติดต่อเจรจาในการนำสลากกินแบ่งรัฐบาลที่มีการปลอมหมายเลขว่าถูกรางวัลมาขาย จะถือว่าเป็นตัวการหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๒๕/๒๕๕๕ ขณะจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ร่วมกันกระทำความผิดโดยพูดจาหลอกลวงนำสลากกินแบ่งรัฐบาลที่มีการปลอมแปลงหมายเลขออกขายให้แก่ผู้เสียหาย **จำเลยที่ ๓ ไม่ได้อยู่ในที่เกิดเหตุและไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพูดคุยติดต่อเจรจากับผู้เสียหาย** จึงฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๓ เป็นตัวการที่ร่วมกระทำความผิดฐานใช้สลากกินแบ่งรัฐบาลซึ่งเป็นเอกสารสิทธิปลอม แต่การที่**จำเลยที่ ๓ เป็นผู้ขับรถยนต์พาจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ มายังบ้านผู้เสียหาย**เพื่อให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ร่วมกันหลอกลวงนำสลากกินแบ่งรัฐบาลที่มีการปลอมหมายเลขว่าถูกรางวัลมาขายเพื่อประสงค์จะเอาทรัพย์สินของผู้เสียหาย เป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่จำเลยที่ ๑ ก่อนกระทำความผิด จำเลยที่ ๓ **จึงเป็นผู้สนับสนุน**จำเลยที่ ๑ ในการกระทำความผิด ต้องรับโทษฐานเป็นผู้สนับสนุนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖

คำถาม ในสัญญาจะซื้อขาย คู่สัญญาจะโอนสิทธิของตนให้แก่บุคคลอื่นตามบทบัญญัติเรื่องการโอนสิทธิเรียกร้องได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๖๑๘/๒๕๔๙ ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยที่ ๑ ทำสัญญาจะซื้อขายดินกับโจทก์ ต่อมาจำเลยที่ ๑ ได้โอนสิทธิตามสัญญาดังกล่าวให้จำเลยที่ ๒ และได้มีการขุดดินไปจนครบถ้วนแล้วแต่โจทก์ยังไม่ได้รับเงินค่าดินอีก ๑,๒๓๒,๖๕๐ บาท

ปัญหาตามฎีกาของจำเลยทั้งสองมีว่า จำเลยที่ ๑ ต้องรับผิดตามหนังสือสัญญาจะซื้อขายแก่โจทก์หรือไม่ เห็นว่า ข้อตกลงตามหนังสือโอนสิทธิตามสัญญาซื้อขายดินระหว่างจำเลยที่ ๑ กับจำเลยที่ ๒ เป็นเรื่องที่จำเลยที่ ๑ **โอนสิทธิและหน้าที่**ในการปฏิบัติตามหนังสือสัญญาจะซื้อขายที่มีอยู่แก่โจทก์ให้แก่จำเลยที่ ๒ **มิใช่เป็นแต่เพียงโอนสิทธิ**เรียกร้องในฐานะเจ้าหนี้ที่มีอยู่แก่โจทก์ ให้จำเลยที่ ๒ เท่านั้น กรณีมิใช่เรื่องการโอนสิทธิเรียกร้อง จึงไม่อาจนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๐๖ มาใช้บังคับได้ แต่เมื่อปรากฏว่าภายหลังจากจำเลยที่ ๑ โอนสิทธิตามสัญญาดังกล่าวให้จำเลยที่ ๒ แล้ว โจทก์กับจำเลยที่ ๒ ได้ทำข้อตกลงกันตามรายงานประจำวันรับแจ้งเป็นหลักฐาน ระบุว่า โจทก์กับจำเลยที่ ๒ ได้ทำสัญญา

ซื้อขายดินกันซึ่งเป็นดินแปลงเดียวกับที่จำเลยที่ ๑ ทำสัญญาจะซื้อขายจากโจทก์และจำเลยที่ ๒ ได้ขุดดินของโจทก์ไปครบตามสัญญาแล้ว จำเลยที่ ๒ ยังชำระค่าดินให้แก่โจทก์ไม่ครบตามสัญญา จำเลยที่ ๒ ตกลงจะชำระค่าดินดังกล่าวแก่โจทก์และโจทก์กับจำเลยที่ ๒ ก็ได้ลงลายมือชื่อไว้ในรายงานดังกล่าวด้วย จึงถือได้ว่า**ข้อตกลงตามรายงานประจำวัน เป็นสัญญาที่ทำกันขึ้นระหว่างโจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้กับจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นลูกหนี้คนใหม่** เมื่อหนังสือโอนสิทธิตามสัญญาซื้อขายดินระหว่างจำเลยที่ ๑ กับจำเลยที่ ๒ ระบุให้จำเลยที่ ๒ จะได้แจ้งเรื่องการโอนสิทธิดังกล่าวไปยังโจทก์ให้ทราบเรื่องและปฏิบัติตามสัญญาซื้อขายกันต่อไป สัญญาที่ทำขึ้นระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๒ เช่นว่านี้จึงหาได้ทำโดยขืนใจจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นลูกหนี้เดิมไม่ **ย่อมมีผลให้เป็นการแปลงหนี้ใหม่ด้วยเปลี่ยนตัวลูกหนี้**โดยทำเป็นสัญญาระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๒ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๕๐ ซึ่งทำให้หนี้ระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๑ ตามสัญญาจะซื้อขายดิน เป็นอันระงับสิ้นไปตามมาตรา ๓๔๙ แล้ว โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องให้จำเลยที่ ๑ รับผิดตามสัญญาดังกล่าวได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๔๙๔/๒๕๔๑ **สัญญาจะซื้อจะขาย**ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างระหว่าง พ. กับจำเลยเป็นสัญญาต่างตอบแทน **ทั้งสองฝ่ายต่างมีฐานะเป็นทั้งเจ้าหนี้และลูกหนี้** กล่าวคือ พ. มีฐานะเป็นเจ้าหนี้ที่จะได้รับโอนที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างจากจำเลยซึ่งเป็นลูกหนี้ในการที่จะต้องโอนที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างให้แก่ พ. ในขณะเดียวกัน พ. ก็มีฐานะเป็นลูกหนี้ที่จะต้องชำระหนี้ค่าที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างให้แก่จำเลยซึ่งเป็นเจ้าหนี้ในการที่จะได้รับชำระหนี้ค่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจาก พ. แม้ว่า พ. จะสามารถโอนสิทธิเรียกร้องในฐานะเจ้าหนี้ให้แก่บุคคลอื่นหรือโจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๓๐๖ วรรคแรก ได้ก็ตาม **แต่ พ. ก็ไม่อาจโอนหนี้ให้บุคคลอื่นหรือโจทก์มาเป็นลูกหนี้แทน** โดยเพียงแต่ทำเป็นหนังสือสัญญาระหว่าง พ. กับบุคคลอื่นหรือโจทก์ เนื่องจากการเปลี่ยนตัวลูกหนี้ ถือเป็นการแปลงหนี้ใหม่ ซึ่งจะต้องมีการทำสัญญากันระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้คนใหม่ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๓๕๐ เมื่อไม่ปรากฏว่าโจทก์ซึ่งเป็นลูกหนี้คนใหม่ได้ทำสัญญาใหม่กับจำเลยซึ่งเป็นเจ้าหนี้ หนี้ใหม่ยังไม่เกิดขึ้น โจทก์จึงไม่มีนิติสัมพันธ์กับจำเลย ไม่อาจฟ้องบังคับให้จำเลยส่งมอบที่ดินให้โจทก์ได้

อย่างไรก็ดี **หากผู้ขายได้ชำระหนี้ส่วนของตนให้แก่ผู้ซื้อเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้ขายย่อมอยู่ในฐานะเป็นเจ้าหนี้อย่างเดียวจึงย่อมโอนสิทธิเรียกร้องให้แก่ผู้รับโอนได้**

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๕๗๔/๒๕๕๑ แม้สัญญาจะซื้อจะขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างระหว่าง ส. กับจำเลยจะเป็นสัญญาต่างตอบแทน ซึ่งทั้งสองฝ่ายต่างมีฐานะเป็นเจ้าหนี้และลูกหนี้ กล่าวคือจำเลยมีฐานะเป็นเจ้าหนี้ที่จะได้รับโอนที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างจาก ส. ซึ่งเป็นลูกหนี้ในการที่จะต้องโอนที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างให้แก่จำเลย ในขณะเดียวกันจำเลยก็มีฐานะเป็นลูกหนี้ที่จะต้องชำระหนี้ค่าที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างให้แก่ ส. ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ในการที่จะได้รับชำระหนี้ค่าที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างจากจำเลย แต่เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า **ส.ได้ชำระหนี้ในส่วนของตนให้แก่**

จำเลยเป็นที่เรียบร้อยแล้วก่อนที่ ส. จะโอนสิทธิเรียกร้องให้แก่โจทก์ การโอนสิทธิเรียกร้องระหว่าง ส. กับโจทก์จึง**เป็นการโอนเฉพาะสิทธิเรียกร้องในฐานะเป็นเจ้าหนี้เพียงอย่างเดียว** การโอนในลักษณะดังกล่าวนี้เมื่อได้ทำเป็นหนังสือและได้บอกกล่าวการโอนไปยังจำเลยแล้ว ก็ย่อมสมบูรณ์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๓๐๖ วรรคแรก จำเลยจึงต้องรับผิดชำระหนี้พร้อมดอกเบี้ยให้แก่โจทก์

คำถาม ก่อสร้างถนนและเสาไฟฟ้าอันเป็นสาธารณูปโภคสำหรับประชาชนใช้ร่วมกันรุกล้ำที่ดินของผู้อื่นโดยสุจริต เป็นกรณีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๑๒ หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๗๔๓/๒๕๔๑ จำเลยที่ ๑ ทำการปรับปรุงถนนบนที่ดินที่ ส. อุทิศเป็นสาธารณประโยชน์โดยก่อสร้างเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก และการก่อสร้างรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของโจทก์ตลอดแนวเขตเป็นเนื้อที่ประมาณ ๑๕ ตารางวา และจำเลยที่ ๓ ได้ปักเสาพาดสายไฟฟ้ารุกล้ำที่ดินของโจทก์ตามแนวขอบถนนจำนวน ๔ ต้น โดยมี ส. เจ้าของที่ดินชี้แนวเขตในการสร้างถนน และโจทก์รู้เห็นการก่อสร้าง **ทั้งโจทก์และ ส. ก็ยังเข้าใจว่าไม่ได้รุกล้ำที่ดินของโจทก์** การกระทำของจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ จึงมิได้กระทำโดยเจตนาหรือประมาทเลินเล่อไม่เป็นการละเมิด แต่เป็นการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างรุกล้ำในที่ดินของผู้อื่นโดยสุจริต โจทก์ย่อมไม่อาจขอให้รื้อถอนถนนและเสาไฟฟ้ากับเรียกค่าเสียหายจากจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ได้

สิ่งที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ปลูกสร้างในที่ดินของโจทก์**มิใช่โรงเรือน แต่เป็นถนนและเสาไฟฟ้า**อันเป็นสาธารณูปโภคสำหรับประชาชนใช้ร่วมกัน แม้จำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ปลูกสร้างรุกล้ำที่ดินของโจทก์โดยสุจริต **กรณีก็ไม่อาจนำมาตรา ๑๓๑๒** ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ **มาใช้บังคับได้** เมื่อเป็นกรณีไม่มีบทกฎหมายใดบัญญัติไว้โดยตรง **จึงต้องอาศัยเทียบบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งคือ**ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ **มาตรา ๑๓๑๔ ซึ่งกำหนดให้ใช้บทบัญญัติมาตรา ๑๓๑๐ บังคับตลอดถึงการก่อสร้างใด ๆ ซึ่งติดที่ดินด้วย** และเมื่อสิ่งปลูกสร้างคดีนี้เป็นสาธารณูปโภคสำหรับประชาชนใช้ร่วมกัน ซึ่งโจทก์ไม่อาจเป็นเจ้าของได้ โจทก์จึงคงมีสิทธิเพียงเรียกให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ชื้อที่ดินนั้นตามราคาตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๑๐ วรรคสอง

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ